

Székesfehérvár-Alsóváros, az egykori Ikarus-gyár és környezetének revitalizációja

Tar Márton Péter

Településmérnöki mesterképzési szak, nappali munkarend

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Belső témavezető: Gergely-Korompay Judit DLA, ny. egy. oktató

A diplomaterv Székesfehérvár alsóvárosi részén fekvő, meglehetősen nehéz helyzetben lévő, ugyanakkor igen kedvező szerkezeti, és különleges településtörténeti adottságokkal bíró térségére ad komplex fejlesztési javaslatot.

A terület nagyrésze gazdasági besorolású, ugyanakkor a régi időkből megmaradt csarnoképületek jelentős része mára elhagyatottan, kihasználatlanul áll, műszaki állapotuk pedig kihasználatlanságuk révén egyre romlik. Ezek közé a körbekerített, de nagyrészt kihasználatlan ipari zárványok közé beékelődve van jelen egy intézményi besorolású, de túlnyomórészt lakófunkciónak helyt adó elhagyott zárványterület, egy "urbanisztikai senkiföldje". Az itt-lakók száma elenyésző, de a térségben van egy "motor", egy olyan művelődési és közösségi ház, mely nagyon él, gazdagon szervezett közösségi programjaival a teljes déli városrészt képes megmozgatni.

Az alulhasznosított gazdasági területek egy része, az egykori Ikarus-gyár nemcsak a város, de az ország ipartörténeti múltjának is kiemelkedő, identitásképző értékű megtestesítője. A nagymúltú Ikarus ugyanis évtizedekig gyártott itt autóbuszokat sőt, a buszgyártást megelőzően, a két világháború között ez a terület volt Magyarország legjelentősebb hadi légi bázisa, repülőgépjavitó és gyártó üzemekkel. A régi üzemi épületek, hangárak, gyárkémények és csarnokok együttesen hirdetik a terület ipar- és hadtörténeti jelentőségét, így a területbe történő, történelmi jelentőségükhöz méltó integrálásuk a diplomaterv kiemelt célja volt. Nemkülönben az is, hogy a városrészszel szomszédos, gazdag állat és növényvilággal rendelkező Sóstó Természetvédelmi Terület a délnyugati városrész lakóinak életében is fontosabb szerepet kapjon, könnyebb elérhetőséggel, de természeti értékeinek óvásával és tiszteletben tartásával.

Ezek az értékek és adottságok szolgáltatták az alapot a térség revitalizációjához, az ún. "Ikarus-Negyed" kialakításához. Ezekre az értékekre, adottságokra épül a terv fő

”mondanivalója”: a méltatlan használatot és városképet felszámoló új városrész kialakítása; új alközpont elhelyezése; a meglévő lakóépületek integrálásával újak kijelölése; megfelelő intézményi ellátás javaslata; és kiemelt fontossággal a közösségi élet művi és szabadtéri lehetőségeinek kialakítása gyalogos főtérrel, gyalogos és vegyeshasználatú utcák-terek szövetével, játszó-, sport-, és szabadidős helyekkel, közösségi házzal.

Az Ikarusz Negyed ugyanakkor nem csupán a helyi és a szűk környezet lakosai számára jön létre. Ipari és hadi történelmére gazdag természeti adottságaira építve a terület összvárosi, regionális sőt, országos jelentőségűvé emelkedhet, növelve mind az ide költözni vágyók körét, mind pedig Székesfehérvár városának turisztikai vonzerejét.